

žalovaný, který svou nezpůsobilost k uzavírání smluv přece znal, držitelem obmyslným, a proto dle § 335 obč. zák. musí nahraditi protistraně všechnu jí způsobenou škodu, která činí právě tolik, co vynaložila ze svého majetku na výživu koně a oč by se žalovaný na újmu žalobcovu obohatil, jelikož by, kdyby kůň u něho byl zůstal, jak se státi mělo, sám byl totéž ze svého vynaložil. Jest ovšem pravda, že by měl žalobce koně vrátiti, avšak od této povinnosti jest jednak vedle § 1447 obč. zák. osvobozen pro nemožnost nezaviněnou, jednak vedle § 1437 obč. zák., poněvadž jako bezelstný držitel jest povinen vrátiti jen to, co má ve svých rukou, leč by mu byl z okolnosti, která nemožnost vrácení způsobila, vzešel nějaký prospěch, kterým by se obohatil na újmu druhé strany, čemuž však v tomto případě tak není. Správně tedy odvolací soud případ po právní stránce posoudil a dovolání marně poukazuje na předpis § 333 obč. zák., poněvadž ten nemá na mysli nárok proti obohacenému.

### Čís. 363.

**Složil-li kupitel pro prodávatele na jeho poukaz kupní cenu u osoby třetí, nevznikl mezi kupitelem a osobou třetí poměr schovatelský, aniž jiný právní poměr.**

(Rozh. ze dne 13. ledna 1920, R I 495/19.)

Antonín J. koupil dne 12. října 1918 od Josefa P., jenž se vydával za plnomocníka Karla B-a, vagon zápalek »Helios« čis. 306.670 za 55.000 K, při čemž bylo ujednáno, že kupitel má 20.000 K zaplatiti *i h n e d* v kanceláři Dr. Bedřicha J-a, zbytek pak že zaplatí, až mu bude ve Lvově zboží v pořádku odvedeno. Dále bylo ujednáno, že zápalky budou odevzdány dne 14. října 1918 na nádraží ve Lvově, kam za tím účelem Antonín J. s Karlem B. následujícího dne odjedou. Josef P. odevzdal Antonínu J-ovi podací list, znějící na vagon čis. 306.670 a vydaný nádražním úřadem na Františkově nyní Wilsonově nádraží v Praze. Ještě téhož dne složil kupitel Antonín J. prostřednictvím svého zřízence za přítomnosti Josefa P-a v kanceláři zmíněného advokáta 20.000 K jako splátku na smlouvenou trhovou cenu. Za hodinu po té dostavil se do kanceláře advokátovy Josef P., jenž byl v jiných případech jeho klientem, a předloživ plnou moc, podepsanou Karlem B-em, dle níž byl oprávněn přijímati peníze za zboží B-em prodané, žádal Dra Bedřicha J-a jménem Karla B-a, by mu pro tohoto vydal složených 20.000 K, udávaje, že mluvil právě s B-em, že týž pojedje druhého dne s Antonínem J-em do Lvova a že, chtěje tam koupiti nějaké zboží, peněz těch potřebuje. Na to vyplatil zmíněný advokát oněch 20.000 K Josefu P-ovi a týž potvrdil písemně příjem jich pro Karla B-a. Leč Antonín J. očekával marně ve Lvově příjezd Karla B-a, vagonu zápalek vůbec neobdržel a také nedostal zpět 20.000 K, jež složil na tržní cenu. Požaduje tudíž vrácení jich na Dru Bedřichu J-ovi, uváděje, že týž jednal proti povinnostem smlouvou převzatým, vyplatil-li peníze ještě před dodáním koupeného zboží a to nikoli Karlu B-ovi, nýbrž Josefu P-ovi. *Procesní soud* první stolice žalobu zamítl. *Důvody:* Za průvodního řízení nebylo nijak zjištěno a také žalobce ani netvrdí, že by byl JUDra Bedřicha J-a zmocnil ku převzetí peněz, že by mu byl dal

příkaz, za jakých okolností, kdy, komu a pod jakými podmínkami smí obnos 20.000 K vydati. Z toho dospěl soud ku přesvědčení, že JUDr. Bedřich J. nebyl k žalobci v žádném smluvním závazku, že nebyl ani jeho mandatářem, ani depositářem. Naproti tomu jest prokázáno a žalobce sám doznává, že 20.000 K v kanceláři JUDra Bedřicha J. prostřednictvím svého zřízence složil pro onu osobu, od které prostřednictvím Josefa P-a vagon zápalek koupil, a kterou Josef P. označil jménem Karel B. Z toho plyne, že jen tato osoba byla oprávněna požadovati vydání peněz a nikoliv žalobce a že jen této osobě jest JUDr. Bedřich J. z vydání odpověden. Zjištěno, že JUDr. Bedřich J. Josefa P-a znal již před delší dobou, an ho jako právní zástupce zastupoval. Z toho dospěl soud ku přesvědčení, že žalovaný neměl nejmenší příčiny pochybovati o pravdomluvnosti P-ově a o reelnosti obchodu P-em uzavřeného a že tudíž při výplatě peněz Josefu P-ovi nedopustil se žádného zavinění nebo nedopatření, za které by mohl býti činěn zodpovědným. Ostatně bylo věcí žalobce a nikoliv JUDra Bedřicha J-a, by před uzavřením obchodu neb alespoň před vyplacením obnosu 20.000 K a nikoliv teprve až potom sám se přesvědčil o existenci osoby Karla B-a, jakož i vagonu zápalek č. 306.670, to tím spíše, když podací list na tento vagon, jak sám v žalobě doznává, měl v rukou. Nemůže proto následky tohoto svého vlastního opomenutí přesunouti na JUDra Bedřicha J-a. Bylo proto žalobu zamítnouti jednak pro nedostatek aktivní legitimace, jednak proto, že na straně žalovaného nebylo zjištěno žádné zavinění (§§ 1002, 1009, 957, 961, 964, 1295, 1299 obč. zák.). Odvolací soud rozsudek prvního soudu zrušil a, vyhradiv pravomoc svého usnesení, uložil procesnímu soudu, by ve věci dále jednal a rozhodl. Důvody: Žalobce uplatňuje nárok na náhradu škody a náleží mu tudíž prokázati jak škodu, kterou utrpěl, tak i zavinění pokud se týče opomenutí žalovaného a mimo to příčinnou vzájemnou souvislost obou těch skutečností. Ve směru tom obzvláště důležité jsou žalobcem tvrzené okolnosti, že totiž Karel B. jest osobou smyšlenou, plná moc jím domněle vystavená že jest padělána a že rovněž neexistuje a neexistovalo zboží, které bylo předmětem smlouvy, o kterou zde jde, že zboží to nikdy z Prahy posláno nebylo a dotýčný podací list, jímž Josef P. se vykázal, že byl pouhým padělkem. Procesní soud první stolice za řízení se okolnostmi těmito blíže neobíral a také v důvodech rozsudku se jich jenom povrchně dotkl, neprojeviv nikterak, zdali a pokud k nim přihlížel, což vysvětluje se dostatečně stanoviskem, které k věci sporné zaujal a jež zračí se v názoru, že žalovaný neměl smluvního závazku vůči žalobci, že nebyl ani jeho mandatářem ani depositářem a že k vyzdvižení peněz, u žalovaného uložených, oprávněna byla jediné ta osoba, od které žalobce zápalky koupil a kterou Josef P. označil jako Karla B-a; jen této osobě že jest žalovaný za vydání zodpovědným nikoliv však žalobci, jenž peněz vůbec vyzvednouti nesměl a nemohl. Odvolací soud naproti tomu pohlíží na věc tak, že tím okamžikem, kdy žalovaný převzal oněch 20.000 K od žalobce — vzešla mezi nimi smlouva o uschování, označená v §§ 957 a 959 obč. zák. spojená se zmocněním ve smyslu § 1002 téhož zákona, záležející v tom, že žalovaný přijal příkaz žalobcův, vyplatiti přijaté peníze Karlu B-ovi na srážku tržní ceny za zboží od tohoto žalobcem koupené. Při tomto nazírání na věc nelze ovšem shora označená tvrzení žalobcova, která zůstala nepoužita, přejíti bez

podrobného jich probrání a náležitého ocenění, protože soud odvolací pokládá zjištění těchto skutečností za důležité pro posouzení otázky, zda a v jaké míře možno přičítati žalovanému zavinění, po případě spolu-zavinění žalobci.

Nejvyšší soud k rekursu žalovaného zrušil usnesení odvolacího soudu a nakázal mu, by odvolání věcně vyřídil.

### Důvody:

Rekursu, pokud vytýká, že odvolacím soudem nařízené doplnění jednání vyplývá z mylného právního posouzení věci, jakoby byla mezi žalobcem a žalovaným odevzdáním a převzetím 20.000 K vzešla smlouva o uschování, spojená se zmocněním, nelze upřítí důvodnosti. První soud zjistil, že žalobce koupil od Josefa P-a, vydávajícího se za plnomocníka Karla B-a, vagon zápalek »Helios« za cenu 55.000 K, při čemž bylo ujednáno, že žalobce 20.000 K musí zaplatiti ihned v kanceláři žalovaného Dra Bedřicha J-a, zbytek pak že zaplatí, až mu bude ve Lvově zboží v pořádku odvedeno. Dále bylo zjištěno, že podle ujednání mezi žalobcem a Josefem P-em, kteréhož jednání se žalovaný vůbec nesúčastnil, složil žalobce v advokátní kanceláři žalovaného prostřednictvím svého zřízence dne 12. října 1918 zmíněných 20.000 K jako splátku na smlouvenou trhovou cenu za zboží, které ve Lvově Karel B. v plném pořádku vydá a které prostřednictvím Josefa P-a koupil, a že mu žalovaný potvrdil příjem těchto peněz s uvedeným právě dodatkem. Jelikož nebylo žalobcem vůbec ani tvrzeno, tím méně prokázáno, že žalovanému zmíněné peníze odevzdal toliko do uschování, by je jménem jeho Karlu B-ovi, domnělému prodávaci zboží, zaplatil a také vůbec tvrzeno nebylo, že částka k rukou žalovaného složená byla dána toliko zálohou s ujednáním, žalovanému oznámeným, že by vydána býti směla až na další poukaz žalobcův po odevzdání a přijetí zboží, mylně má za to odvolací soud, že ze tvrzeného děje vyplývá, že mezi žalobcem a žalovaným vzešla smlouva o uschování spojená s mandátem. Žalovaný není dle tohoto děje se žalobcem vůbec v žádném smluvním poměru. Tím, že žalobce dle ujednání s Josefem P. jako plnomocníkem Karla B-a platil smlouvenou splátku na trhovou cenu do rukou žalovaného, plnil jen svou smluvní povinnost, platě do rukou osoby, již mu spolumluvník označil. Plnil-li tedy, pak se dle § 1412 obč. zák., pokud právě platil, od závazku svého již osvobozoval, neboť žalovaný přijímal peníze k poukazu Josefa P-a jako udánlivého plnomocníka Karla B-a pro tohoto. O nějakém smluvním poměru mezi žalovaným a žalobcem nemůže býti řeči. Dal-li se tedy žalobce Josefem P-em obelstít a zaplatil-li splátku 20.000 K, ač zboží vůbec obesláno nebylo, utrpěl škodu již tím okamžikem, kdy splatil u žalovaného. Žalovaný mu svým jednáním škody nezpůsobil, poněvadž se dle samého tvrzení žaloby jednání mezi ním a Josefem P-em vůbec nesúčastnil a ničeho mu také nesliboval ani nezaručoval. Okolnost, že Josef P. určil složití peníze u žalovaného a že tvrdil žalobci, že žalovaný jest právním zástupcem Karla B-a, byla snad způsobitou, posíliti důvěru u žalobce, avšak žalovaný, o němž žalobce netvrdil, že by za zástupce jmenovaného Karla B-a se byl vydával a něco lstivě mu předstíral, za jednání Josefa P-a zodpovídati nemůže. Když tedy žalobce se

žalovaným do smluvního poměru vůbec nevstoupil, nemůže za škodu z neplnění smlouvy žalobci vzešlou býti zodpověden. Nastává otázka, zdali snad, i když tu nebylo smluvního poměru, dopustil se žalovaný nějakého činu neopatrného, kterým vzešla žalobci škoda. Žalobce shledává tuto neopatrnost v tom, že žalovaný vydal peníze dříve, než zvěděl, že zboží došlo a v pořádku bylo odevzdáno, a že vydal je Josefu P-ovi. Než, jak shora bylo již vyloženo, přijatá částka 20.000 K byla splátkou na trhovou cenu prodávajícímu předem. Žalovaný ji přijal na poukaz Josefa P-a jako plnomocníka Karla B-a. Prodávající měl tedy na ni nárok ihned, když nebylo tu úmluvy odchýlné. Jelikož podle § 1017 obč. zák. plnomocník, jednaje podle obsahu plné moci, nabývá práv a činí závazky za zmocnitele, jakoby jednal tento sám osobně, nemůže v tom spočívatí nijaké zavinění žalovaného, vydal-li částku Josefu P-ovi, když se mu vykázal plnou mocí opravňující k přijetí peněz, zvláště když tohoto osobně znal, příkaz ku přijetí peněz beztak od něho, jako plnomocníka Karla B-a obdržel a s ohledem na to, že žalobce právě s Josefem P-em jako plnomocníkem Karla B-a obchod uzavřel, za to důvodně míti musil, že skutečně Karla B-a zastupuje. Ostatně nezachoval-li žalovaný dostatečné bedlivosti v tomto ohledu, byl by zodpověden jen oproti tomu, pro koho peníze přijal, tedy v čí jméně jako mandatář vystupoval a za tohoto stavu postačí dle shora uvedených výkladů dosavadní skutkový podklad, aniž jest potřebí vyšetřovati a zjistiti, zdali zboží tu skutečně bylo a zda bylo posláno, zda podací list, jímž se Josef P. o zaslání zboží vykazoval, byl padělán, zda Karel B. jest osoba toliko smyšlená a plná moc jeho, již se Josef P. vykázal, byla padělána.

#### Čís. 364.

**Byl-li návrh na zápis společnosti s r. o. do rejstříku k odporu ministerstva vnitra právoplatně zamítnut, nejvyšší správní soud však po té zrušil rozhodnutí ministerstva, jest obnovenou žádost společnosti považovati za žádost novou a třeba si vyžádati opětně vyjádření ministerstva.**

(Rozh. ze dne 13. ledna 1920, R I 501/19.)

Proti původní opovědi společnosti s r. o. k zápisu do rejstříku vzneslo ministerstvo vnitra dne 17. ledna 1919 odpor, následkem čehož byla opověď právoplatným usnesením rejstříkového soudu ze dne 26. března 1919 zamítnuta. Odpor ministerstva byl usnesením nejvyššího správního soudu ze dne 22. září 1919 zrušen. Na to společnost obnovila u rejstříkového soudu opověď. Rejstříkový soud zaslal opis smlouvy opět ministerstvu vnitra se žádostí za sdělení, nevznáší-li odpor proti zápisu společnosti do obchodního rejstříku. Stížnosti společnosti do tohoto postupu rekursní soud nevyhověl. Důvody: Stěžovatelka přehlíží, že její původní žádost o zápis firmy, proti které byl ministerstvem vnitra podán odpor, byla právoplatným usnesením rejstříkového soudu ze dne 26. března 1919 zamítnuta a že týž soud byl dle min. nařízení ze dne 3. září 1918, čís. 323 ř. zák. povinen novou opověď téže firmy k zápisu oznámiti ministerstvu vnitra. Rekursní soud nesdílí náhledu stěžovatelky, že